

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**In epistolam Iohannis tractatus decem - Cod. Aug. perg.
227**

Augustinus, Aurelius

[S.l.], [9. Jahrh.]

De pente costen

[urn:nbn:de:bsz:31-67396](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67396)

Nihil autē est ualidius dicitur contra diaboli
dolos quam benignitas misericordiae & lar-
gitas caritatis per quam omne peccatum aut
declinatur aut uincitur. Sed huius uirtutis
sublimitas non prius adprehenditur quam
illud quod est contrarium subruatur.
Quid autē tam inimicum misericordiae & ope-
ribus caritatis quam auaritia decius radice
omnium malorum germen emergit. Que
nisi in suis fomibus enecatur necesse est
ut magro cordis illius in quo huius mali
planta conualuit spine potius triboli que
uirtutum quam aliud uere uirtutis semen
oriatur. Resistamus ergo dicitur huic tam
pestifero malo & caritatem sine qua nulla
uirtus potest necesse scitemur ut per hanc
qua & ad nos xps descendit dilectionis uiam
& iam nos ad ipsum possimus ascendere.
Cui est cum dō patre & cum spū scō honor
& gloria in secula seculorum amen.
INCIPIT DE PENITENTIA COSTENTENTIA

Hodiernam sollempnitatem dilectissimi

Hin precipuis festis eē. ueneran-
dam omnia catholicorum corda
cognoscant. Nec dubium est quanta
huic die reuerentia debeatur quem
sp̄s s̄s̄ excellentissimo sumuneris mira-
culo consecrauit. Nam ab illo die quo
dn̄s sup̄ r̄p̄lorum altitudine in ad dex-
teram di patris confessorus ascendit
decimus iste eē qui ab eius d̄e resurrectione
quinqua gesimus nobis in eo aquo in lux
cepit magna mysteria & ueterum sa-
cramentorum continens & nouorum.
Quibus mani festis sima declaratur & gra-
tiam renunciatam fuisse per legem
& legem impleam esse per gratiam.
Sicut oīi ebreo quondam populo ab egypt̄
tut. liberato. quinqua gesimo die post
immolatione magni lex data est in monte
sina. Ita post passionem xp̄i qua ueris di

agnus occisus est quinquagesimo a resurrectione ipsius die in apostolos plebemque credentium spiritus sanctus in lapsus est. Ut facile diligens christianus agnoscat initia ueteris testamenti euangelicis ministrasse principis. & ab eodem spiritu conditum foedus secundum aquo primum fuerat institutum. Nam sicut apostolica testatur historia cum conpletorum dies pontificatus essentque omnes pariter in eodem loco. Factus est repente de caelo sonus tamquam aduenientis spiritus uehementis & repleuit totam domum ubi erant sedentes & apparuerunt illis dispartitae linguae tamquam ignis seditque supra singulos eorum & repleti sunt omnes spiritu sancto & ceperunt loqui alius linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis. O quam uelox est sermo sapientiae & ubi dicitur magister est quam cito discretus quod dicitur. Non est adhibita inter pretatio ad audiendum non consuetudo ad usum non tempus ad studium sed spirante ubi uoluit spiritus ueritatis proprie

singularum gonaum uoces facte sunt mee
 desiac ore com munes. Ab hoc die
 die tuba euangelice predicationis into
 nut. Ab hoc die umbres charismatum
 flumina benedictionum omne desertum
 & uniuersam aridam rigauerunt. Quo
 adreno uandum facientore sp̄s di sere
 batur supra aquas. & adu & eres tenebras
 abigendas noui lucis fulgore coruscabant.
 Communicantium splendore linguarum
 uerbum dñi lucidum & eloquium conciperet
 ignitum. Cui ad ere anclum intellectum con
 summandum que peccatum & efficacia in
 luminandi & uisiness & erudiendi. Quam
 uis aut̄ cl̄t ualde fuerit ipse rei geste
 forma mirabilis nec dubium sit in illo
 omnium humanarum uocum exultante
 concertu magestatis. sc̄i sp̄s fuis se presentē.
 Nemo tamen est in his que cor poras
 uis sunt oculis diuinam eius apparuisse
 substantiam. Natura enī inuisibilis

& cum patre & filio que communis qualitatem
muneris atq; operis sui qua uoluit significatione
monstrauit, ppri&atem uero essentie suae in
sua deitate continuit. Quia sicut n& patre
n& filium ita n& spm sem humanus potest uisu
attingere in trinitate enim diuina nihil dissimi
le nihil imparere. & omnia que de illa substantia
possunt cogitari n& uirtute n& gloria n& ab
nitate discret& sunt. Cumq; in personarum
ppri&atibus alius sit pater alius filius alius sps
ses. Non tamen alia deitas n& diuersa natu
ra est. siquidem & de patre sit filius unige
nitus & sps ses patris filii que sit sps. Non sic
que cumq; creatura que & patris & filii est sic
sicut cum utroq; uiuens & potens & sempiter
ne ex eo quod est pater filiusque subsistens.
Unde cum dñs ante passionis suae diem dis
cipulis suis scis sps sponder& aduentum. Ad
huc inquit multa habeo uobis dicere sed non
potestis illa portare modo. cū enim uene
rit ille sps ueritatis ille dirig& uos omnē

ueritatem. Non enim loquitur a se & ipso sed
 quocumque audierit loquitur. & futura adnun-
 tiauit uobis. Omnia quae habet pater mea
 sunt propter ea dixi quia de meo accipiet &
 adnuntiabit uobis. Non ergo alia sunt pa-
 tris alia filii alia spiritus sancti sed omnia quae habet
 pater habet filius habet & spiritus sanctus. nec
 unquam in illa unitate non fuit ista commu-
 nio quia hoc est ibi omnia habere quod se per
 se. Nulla ibi tempora nulli gradus mille
 differentiae cogitentur. & si nemo de deo
 potest explicare quod est nemo audeat adfirmare
 quod non est. Excusabilius enim est de natu-
 ra ineffabili non eloquidigna quam definire
 contraria. Quicquid itaque de sempiterni-
 ta & incommutabili gloria patris pro
 fuit corda concipere hoc simul & de filio
 & de spiritu sancto inseparabiliter atque indifferen-
 ter intellegant. Ideo enim hanc beatam
 trinitatem unum confitemur deum qui in his
 tribus personis nec substantiae nec potentiae

nec uoluntatis nec operationis est ulla diuersitas;
Sicut ergo deestamus eos arrianos qui inter patrem
& filium aliquam uolunt esse distantiam. Ita
& iam machedonianos illos pariter deestamus
quibus & patri & filio tribuat equalitatem spiritus
men sem inferioris putant esse nature. Non
considerantes eam blasphemiam se ince-
dere que neque in presentia seculo neque in fu-
turo sit remittenda iudicio. Dicente domino
Quicumque dixerit uerbum contra filium
hominis remittetur ei. Quia uero dixerit
contra spiritum sem non remittetur ei neque
in hoc seculo neque in futuro. Permanens
namque in hac pietate sine uenia est quia ex-
clusit areum per quem poterat confiteri.
Nec unquam peruenit ad indulgentiae
remedium qui patro cinaturum se non
habet ad uocatum. Ad ipsum enim est inuo-
catio patris ab ipso sunt lacrimae peniten-
tium ab ipso gemitus supplicantium & ne-
mo potest dicere dominum ihesum nisi in spiritu scio.

Cuius aequalen cum patre & filio omni potori
 tam unamq; deitatem euidentis sime apostolus
 predicat dicens diuisiones uero gratiam rum sunt
 Idem autē dñs & diuisiones operationum sunt
 idem uero dñs qui operatur omnia in omnibus
 huius dñi que documentis quibus innume rabiliter
 diuinorum eloquorum coruscant auctoritas
 ad uenerationem pectore costen unanimiter incitent
 & cultum in honorem sp̄s sc̄i per quem omnis
 catholica ecclesia sc̄i fiat omnis anima
 rationalis inbutur qui inspirator fidei doctor
 scientiae fons dilectionis signaculum castitatis
 & totus est causa salutis. Gaudent fidelium
 mores quod in toto mundo unis dñs pater
 & filius & sp̄s sc̄i. Omnium linguarum in con
 fessione laudatur. Quodq; illa significatio quem
 specie ignis apparuit & opere perseueret & inuene
 re. Ipse enim sp̄s ueritatis facit donum gloriae
 suae luminis sui nitore fulgere & in templo suo
 nō tenebrosū aliquit uultū nō tepidum de qua
 ope atq; doctrina & iam iuniorum nobis atque

helimosinarum est conlata purgatio. Nam huic
uenerabilem diem sequitur saluberrime obser
uantiae consuetudo quam utilissimā sibi omnes
scī semp̄ exptisunt & ad quā sedulo caelebrandā
pastorali uos sollicitudine cohortamur. Nesci
quid macularum pximis diebus negligentia incul
ta contra dixit idē ieiunii censura castiget & ad
uotio p̄datis emendat. Quarta igitur & sex
ta feria ieiunemus sabbato autē hic ipsū consueta
deuotione uigilias celebremus p̄ xpm̄ dnm̄ nr̄m
cui est honor. **ITEM ALIA DE PENTE COSTEN.**

Plenissime quidem nobis dilectissimi causam atq̄
rationem sollempnitatis hodiernae diuinorum eloqui
orum textus ostendit quo sp̄m̄ sc̄m̄ quinquagesimo
post dñi resurrectionem die quia ascensione eius est
decimus in fusū xpī discipulis sicut promissus spe
batur agnouimus. Sed & nouos aeclesie filios in
struendos addendum est & cū nr̄i sermonis eloquiū
Non enim timemus ne spiritales & eruditi nota fas
tidiant ad quorum fructum p̄tinēt ut quā plurimis
insinuare uellunt quod ipsi cū magna suuilitate didi

cerunt. Fiat ergo commoda omnium dispen-
 satio munerū diuinorum & seruitutem moris
 nr̄i docti indocti quē non spernant. Huic pre-
 parationi ur̄e ad erit ipsius largitas decius
 loqui maiestate temptamus ut ad p̄fectum to-
 tius aē desiae suae & uos capaces & nos faciat
 habundantes. Cum igitur ad intellegendā
 dignitatē sp̄s sc̄i oculos mentis intendimus
 nihil diuersū ab excellentia patris & filii cogi-
 temus. Quia in nullo ab unitate sua discrepat
 diuine trinitatis essentia sempiternum est
 patri coaeterni sibi filius uē eē genitorem. Sepi-
 ternū est filio in tēporaliter a patre eē genitū.
 Sempiternū quoq; est sp̄s sc̄o sp̄m eē patris & fi-
 lii unūquā sine filio pater & filius fuerit sine
 sp̄s sc̄o. & omnib; existētia gradibus ex-
 clusis nulla ibi p̄sona sit anterior nulla poste-
 rior. Huius enim beate trinitatis incommuta-
 bilis deitas una est in substantia indiuisa in o-
 pere consors in uoluntate. par in omnipoten-
 tia aequalis in gloria. De qua cum sc̄a scriptu-
 ra

sic loquitur ut aut factis aut uerbis aliquid
ad signum quod singulis uidebatur conuenire
personis. Non perturbatur fides catholica
sed docetur. Appropriationem aut uocis
aut operis insinuat uobis ueritas trini-
tatis. & nondum id & intelligitur quod distan-
titer auditur. ob hoc enim quedam siue sub pa-
tris siue sub filii siue sub spiritus sancti appellatione
promuntur ut confessio fidelium in trinitate non
errat. Quae cum sit inseparabilis nunquam intel-
legitur esse trinitas si semper inseparabiliter
dicitur. Bene ergo ipsa difficultas loquen-
dicorum nostrorum ad intelligentiam trahit & per fir-
mitatem nostram caelestis doctrina nos ad-
iuuat. Ut quia in patris & filii deitate &
spiritus sancti naturae singularitas est nec diuersitas
cogitanda. Vere unitas & uere trinitas.
Possit quidem simul mente sentiri sed non
possit simul ore proferri. fundata igitur de
haec fide in cordibus nostris quasi alubriter cre-
dimus quod tota simul trinitas una ueritas

ē una maiestas una substantia indiscreta ope
 re inseparabilis dil & tione indifferens poter
 tate simul implens omnia simul continens uni
 uersa. Quod em̄ ē pater hoc est & filius hoc est
 & sp̄s sc̄s. & uera deitas in nullo esse aut ma
 ior aut minor est. Quae sic in tribus est. confiten
 da per sonis ut & solitudinem non recipiat tri
 nitas & unitatem seruet aequalitas. Hac in qua
 fide firmit̄ adphensa non ambigamus qd̄ cū
 indie pentecosten discipulos dñi sp̄s impleuit
 n̄ fuerit inchoatio huius muneris sed adiectio lar
 gitatis. Quo & patri archē & pph̄e & sacerdo
 tes omnesq; sc̄i que prioribus fuere temporib; eius
 dem sunt sp̄s sc̄ificatione ueḡlati. & sine hac
 gratia nulla umquam instituta sacram̄ta nulla
 sunt celebrata misteria. Ut eadem semp̄ fue
 rit uirtus carismatum quāuis non eadē fuerit
 mensura donorū. Ipsi quoq; beati apostoli ante
 passionē dñi sc̄o sp̄u non carebant n̄c potentia
 huius uirtutis ab̄ d̄erat̄ ab operibus saluato
 ris. & cū discipulis dante infirmitatum

curacionem & eiciendo rum demoniu potesta
tem utique sp̄r largiebatur effectus in quo ipsu
inmundis spiritibus imperantem iudeoru negabat
imp̄as & diuina beneficia diabulo deputabat.
Vnde taliter blasphemantes merito illam dñi
exapere sententiã qua ait. Omne peccatũ & blas
phemia remittitur hominib; sp̄r aut̄ blasphemia
non remittitur hominib; & quicũq; dixerit
uerbũ contra filiũ hominis remittetur ei. Qui
aut̄ dixerit contra sp̄m sc̄m non remittetur ei. Neq;
in hoc seculo neq; in futuro. Vnde manifestũ est pe
ccatorum remissionem sine sp̄s sc̄i aduocatione non
fieri. Nequaquã sine illo sicut expedit ingemesce
re aut sicut oportet orare. Dicente apostolo
quid enimoremus sicut oportet nescimus sed ipse
sp̄r postulat p̄ nobis gemitib; inenarrabilib; & ne
mo potest dicere dñm ihm nisi in sp̄s sc̄o. Conuacu
ar nimis p̄nitiosũ est nimis quemortiferũ quia
nũquã ueniã meretur qui ab intercessore deseri
tur. Omnes ergo sit qui in dñm ihm credide
runt infusũ sibi habeant sp̄m sc̄m & remitten

dorum peccatorum & iam tunc apostoli accepe-
 runt potestatem cum post resurrectionem sua
 dñs insufflauit & dixit. Accipite spm scm
 quorum remiseritis peccata remittuntur ei.
 & quorum retinueritis detenta erunt. Sed
 illi perfectionem que erat discipulis conferende
 maior gratia & abundantiore inspiratio ser-
 uabatur p qua & que nondum acceperant sume-
 rent & excellentius possent habere quesumse-
 rant. Propter quod dñs dicebat adhuc multa
 habeo uobis dicere sed non potestis illa portare
 modo. Cum enim uenerit ille sps ueritatis ille uos
 docebit omnem ueritatem. Non enim loquitur
 a semetipso sed quecumque audis & loquitur
 & futura adnuntiabit uobis quod de meo acci-
 piat & adnuntiabit uobis. Quid ergo est quod
 dñs discipulis spm scm quia dixerat omnia
 que audiui a patre meo nota feci uobis. Adhuc
 inquit multa habeo uobis dicere sed non potes-
 tis illa portare modo. Cum enim uenerit sps ue-
 ritatis ille uos docebit omnem ueritatem ;

Numquid se dñs inferioris scientie uolebat
intellegi aut minus aliquid quam sp̄m sem̄
a patre didicisse. cum ipse sit ueritas & nil
pater dicere nihil sp̄s possit dicere sine uerbo
Ideo quo fit dictum de meo accipiet quō quod
accepit sp̄s a patre dante dat filius. Non
itaq; alia erat insinuanda ueritas. nec alia
predicanda doctrina sed oportebat capaci-
tem eorum quid docebantur augeri & multi-
plicari constantiā illius caritatis que omnem
formidinem foras mittere & furorem persequen-
tium non timere. Quod utiq; apostoli post
ea quam noua sc̄i sp̄s abundantia sicut replēti
ardentius uelle & efficacius posse ceperunt p̄fi-
cientes a preceptorum scientia ad tollerantiam pas-
sionum ut sub nulla iam tempestate trepidantes
fluctus sc̄i & elationes mundi fide sup̄greden-
te calcarent & morte contempta omnibus gentib;
euangelium ueritatis inferrent. Quod ergo addi-
dit dñs dicens quecumq; audierit loquetur & factu-
racednumtabit uobis. Non segni intell& tu

dilectissimi nō & transitorio acupimus auditu
 præter alia enim ueritatis locutionis quibus ma
 nichæorū confutatur impietas aptissime senten
 tia totū sacrilege falsitas dogma p̄sternitur
 cuius discipuli ut magnū quendam atq; subli
 mem. sequi non uiderentur auctorem. In ma
 gistro suo manifestū apparuisse sp̄m crediderunt
 p̄missumq; ad nō paraclætum non prius uenis
 se quā hic at infidelium infelicium deceptor
 oritur. In quo ita sp̄s diu manserit ut non aliud
 fuerit manens ipse quā sp̄s. Qui p̄ ministeriū
 corpore uocis & lingua discipulos suos in omne
 d ueræ ueritatem. & numquā cognita pre
 teritorū secreta reserare. Quod quā falsum
 quā quesit uanū ipsa euangelice predica
 tionis declarat auctoritas. Manus igitur
 minister falsitatis diabolice & conditor
 superstitionis obscene eotempore damnant²
 innotuit quo post resurrectionē dñi. duces
 cesimus & sexagesimus annus implētus est
 p̄bo imperatore & paulino consulib; cū octaua

iam in xpianos persecutio deseur&. & innumera
martirum milia ipsis suis uictoris pbauissent.
Impletum eē quod dñs p̄miserat dicens. Cū u
tradent uos nolite cogitare quomodo aut quid
loquamini dabitur enī uobis in illa hora quid lo
quamini. Non enim uos estis qui loquamini
sed sp̄s patris ur̄i qui loquitur in uobis. Non
ergo potuit promissio dñi p̄ tot a& itū interual
la differri nec ille sp̄s ueritatis quem mundus
non accepit impiorum ita septiformem illam do
norū suorum cont̄nuit largitatē. Tot a& desie
generationes sua inspiratione fraudar&. donec
p̄ digiosus turpiū mendaciorum signifer nasce
r&ur. Qui repl&us sp̄u diaboli sp̄i resistit xpi
& cū sc̄is di hoc paracl&ti doctrina contulerit
ut futura predicarent hinc nefalsitatis eius ipse
rerū p̄cessus arguer& sacrilegarū imprudentiā
fabularū in p̄teritis r&orsit a&ates. & quasi
nihil nos de sempiternitate creatoris nihil de or
dine creatur& in uniuersū bone lex sc̄a &
p̄ph&ia diuinitus inspirata docuissent in contu

meliā dī & in omniū bene conditarum iniu-
 riā naturarū compugnantiā mendaciorū monstra
 contexuit. Quibus tandem suas insinuaturus
 insidias nisi multum insipientib; & nimium
 alumine ueritatis auersis qui siue pignorantie
 caecitate siue turpitudinis appetitum ad illa
 non sacra sed ex sacramenta pueniunt. Que propt̄
 communē uerecundiā non sunt nrō sermone p̄m̄
 da cū iā habundantis sine ipsorū sint confessio
 ne patefacta. Nulli ergo ur̄m dilēctissimis sua
 d&ur quod tante impietatis auctorem sc̄i sp̄s
 aliqua ex parte dignatus sit. Nihil ad istū p̄sus
 de illa uirtute puenit quā & de se sue xp̄s p̄misit
 & misit. Dicente enī beato apostolo iohanne
 nondum enim erat sp̄s datus, quia nondū fuerat
 ih̄s d̄ificatus. Om̄i ascensio dandi sp̄s fuit ratio
 quem ille necesse est ut neg& datum quod ad con-
 sessum paterne dextere uerū in xp̄o hominem re-
 gat cōpuctū. Nos autē dilēctissimi ad beatā
 a&eruitatem & anime & carnis p̄regeneratio-
 nem sc̄i sp̄s ad obtati sacratissimū diē istius

festū rationabilē obsequio caelebremus confiten-
tes cū beato paulo apostolo quod dñs ih̄s ascen-
dens in altum captiuam duxit captiuitatem dedit
dona hominibus. & euangelium di pomne hu-
mane uocis eloquiū predicatur. & omnis lingua
confiteatur quia dñs ih̄s in gloria est dī patris. Ad
presentem aū sollemnitate dit & iam illa nobis ē
adienda deuotio ut ieiunium quod ex apostolica
traditione subsequitur celebremus. Quia & in hoc
inter magna sc̄i sp̄s dona numerandū est. Quod
aduersum concupiscentias carnis & insidias dia-
boli ieiuniorū nobis sunt conlata presidia. quib;
omnes temptationes dō adiuuante uincamus.
Quarta igitur & sexta feria ieiunemus
sabbato aū apud beatū apostolū p̄crū uigi-
lias caelebremus. patrocinante eodē oratio-
nibus nr̄is ut in omnibus misericordā dī
obtinere mereamur. p̄ xpm̄ dnm̄ nr̄m.
ITEM ALIA DE PENTE COSTE N̄.

Hodiernā dilectissimi festiuitatem toto
terrarū orbe uenerabilem ille sc̄i sp̄s con-

secreta ut aduentus. Quod post resurrectione
 nē dñi quinquagesimo die in apostolos
 populūq; credentiū sicut sperabatur influxit
 Sperabatur autē quia illū dñs ih̄s spopon
 derat ad futurum. Non ut tunc primum
 scōrū eē habitator inciperet sed ut sacra
 sibi p̄c̄ora & feruentius accenderet & copi
 osius mundaret & cumulans sua dona non incho
 ans. Nē ideo nouus opere quoad dicitur largi
 tate. Nūquā enim ab omnipotentia patris
 & filii sc̄i sp̄s est discreta maiestas. & quicquid
 indispositione omnium rerū agit diuina mo
 deratio. Ex totius uenit prudentia trinitatis
 unā ibi benignitas misericordie unā censu
 ra iusticie. Nē aliquid est in actione diuisū
 ubi nihil est in uoluntate diuersum. Que ergo
 inluminat pater inluminat filius inlumi
 nat sp̄s sc̄s cūq; alia sit p̄sona missi alia
 mittentis alia p̄mittentis simul nobis
 & unitas manifestatur & trinitas. Ut ef
 sentia habens aequalitatem & non recipiens

solitudinem & eiusdem substantie & non ei
de intellegatur esse personae. - Quod der
go salua cooperatione inseparabilis deitas.
Quedam pater quedam filius quedam proprie
sp̄s sc̄s & sequitur nr̄e redemptionis disposi
tio nr̄e salutis est ratio. Si enim homo ad ima
ginem & similitudinē difactus in suae natu
re honore mansisset nec diabolica fraude decep
tus a lege sibi posita p̄ concupiscentiam de
uass& creator mundi creatura non fieret
neq; aut sempiternus temporalitatem subiret
aut equalis deo patri filius d̄r formā serui & si
militudinem peccati carnis assumeret. Sed
quia inuidia diaboli mors introibit morbe
terrarum & aliter solui captiuitas humana
non potuit nisi causam nr̄am ille suscipere.
Quis sine maiestatis suae clamno & uerus homo fie
ret & solus peccati contagiū non haberet. Di
uisit sibi opus nr̄ae reparationis misericordie
trinitatis ut pater pp̄taretur & filius pp̄taretur
sp̄s sc̄s igitur. Oportebat enim ut & iam sal

uandi aliquid p̄ se agerent & conuersis adre
 demptorem cordib: ab inimici dominatione
 discerent. Quō sicut apostolus ait. misit d̄s sp̄m
 filius in corda n̄ra da manentem abba pater.
 Vbi autē sp̄s d̄i ibi libertas & nemo potest di
 cere d̄m ih̄m nisi in sp̄s s̄cō. Suggitur duce
 gratia dit fideliter sapienter que noscimus.
 Quid patri quid filio quid sp̄i s̄cō in reparatio
 ne n̄ra ppriū quidue commune sit ea que nob̄
 humiliter & corporaliter gestasunt ita pro
 cul dubio suscipiemus ut nihil indignū de uer
 atq; eadem trinitatis gloria sentiamus. Quā
 uis enim nulla mens ad cogitandū deo nulla ad lo
 quendum lingua sufficiat tamen quantūcūq;
 illud est quod humano intell̄ctū de essentia pater
 ne dei tatis attingitur nisi unam atq; idem est
 cū uel de unigenito eius uel de sp̄s s̄cō cogitatur.
 Non pie sapitur sed nimis carnaliter caligat
 & ipsum quod de patre congruenter sentiri ui
 deatur amittitur quia de tota trinitate recedit
 sine a unitas non tenetur. Nulla aū rati one

uere est unum quod aliqua est inaequalitate
diuersum. Cum ergo ad confitendū patrem
& filiū & spm scm aciem mentis intendimus
pcul ab arumio formas uisibilium rerū & acca
tes temporalium naturarum procul corpora
locorum & loca corporū repellamus. Pater
nūquā sine filio nūquā pater & filius fuerint
sine spū scō. & omnibus existētiaē gradib;
exclusis nulla ibi psona sit anterior nulla pos
terior. Huius enim beate trinitatis incommu
tabilis deitas una est in substantia indiuisa
in opere consors in uoluntate par in omni poten
tia equalis in gloria. De qua cū scā scriptura
suo loquitur aut in factis aut uerbis aliquid ad
signū quod singulis uideatur conuenire psonis
non turbetur fides catholica sed docetur. & p
prietatem aut uocis aut operis insinuetur nob
ueritas trinitatis. & non diuidat intellctus
quod distinguit auditus. Ob hoc enim que
dā siue sub patris siue sub filii siue sub scī sps
apellatione promuntur. ut confessio fide

lū in trinitate non erret. Quæcū sit insepa-
 rabilis nūquā intellegere dicitur. eē trinitas si
 semp inseparabiliter dicitur. Bene ergo
 ipsa difficultas loquendi cor nr̄m ad intellegen-
 tiam trahit & ne infirmitatē nr̄am caelestis
 doctrina nos adiuuet ut quia deitate patris &
 filii & sp̄s sc̄i nec singularitas est nec diuersi-
 tas cogitanda uera unitas & uera trinitas
 possit quidem simul mente sentiri sed non pos-
 sit simul ore p̄ferri. Fundata igitur dicitur hac
 fide in cordib; nr̄is quæ salubriter credimus
 quod tota simul trinitas una uirtus est uera
 maiestas. una substantia in discreta opere inse-
 parabilis dilactione indifferens potestate simul
 implens omnia simul continens uniuersa.
 Quod enī est pater hoc est & filius hoc est & sp̄s
 sc̄i. & uera deitas in nullo eē aut maior aut
 minor potest. Quæ sic in trib; est confitenda
 p̄sonis ut & solitudinem non recipiat trinitas
 & unitatem seruēt aequalitas. Hac in quā
 fide firmiter adp̄hensa non ambigamus quod

cū in die pentecosten discipulos sc̄i sp̄s impleuit.
Non fuerit inchoatio huius muneris sed tēdē
tio largitatis. Quō & patriarche & p̄ph̄e & sa
cerdotes omnesq; sc̄i qui priorib; fuere tempori
bus eius dem sunt sp̄s sc̄i ficatione ueglati. & si
haec gratia nullā uquā instituta sacramenta
nullasunt caelebrata m̄steria ueteadem semp̄
ert uirtus crismatū quamuis non eadem fuerit
mensura donorū. Ipsi quoq; beati apostoli ante
passionem dñi sc̄o sp̄a non carebant. nec potentia
huius uirtutis aberat ab operibus saluatoris. &
cū discipulis dare & infirmitatum curationem
& eiciendorum demonum potestatem eius utiq;
sp̄s largiebatur effectus in quo ipsum inmundis
spiritib; imperantem iudeorum negabat impietas
& diuina beneficia diabulo deputabat. Unde
taliter blasphemantes merito illam dñi excepe
re sententiā. Quia ait omne peccatū & blasphe
mia remittetur hominib; sp̄s autē blasphemiam
non remittet hominibus. It qui cūq; dixerit
uerbū contra filiū hominis remittet ei. Quia u

dixerit contra spm scm non remittetur ei neque
 in hoc seculo neque in futuro. Unde manifestu
 est peccatoru remissionem sine scilicet sps aduocati
 one non fieri. Nec quemquam sine illo sicut ex
 pediat in gemescere aut sicut oportet orare.
 Dicente apostolo. quidem oramus sicut oportet
 nescimus. Sed ipse sps postulat pro nobis
 gemitibus inenarrabilibus. & nemo potest
 dicere dnm ihm nisi in sps scilicet. Quod uacuari
 nimis periculosu est nimis mortiferu quam nuqua
 ueniam meretur quia ab intercessore deseritur.
 Omnes ergo dicit qui dnm ihm crediderant
 infusum sibi habebant spm scm & remittendo
 rum peccatorum. Et iam tunc apostoli accepe
 runt potestatem cum post resurrectionem sua
 dnr insufflauit & dixit. Accipite spm scm
 quorum remiseritis peccata remittentur
 & quorum dicit in ueritis dicitur erunt. Sed
 illi pfectio in que erat discipulis conferen
 da maior gratia & abundantior inspi
 ratio serua batur. Per qua & quendam

acceperant sumerent extollentius possent
habere que sumpserat propter quod dñs dicebat
Adhuc multa habeo uobis dicere sed non potestis
illa portare modo. Cum enim uenerit ille sp̄s
ueritatis ille docebit uos omnem ueritatem.
Non enim loquitur a semetipso sed quecūq; audie
rit loquitur & futura adnuntiabit uobis. Quia
de meo accipiet & adnuntiabit uobis. Quid ergo
est quod dñs promittens discipulis sp̄m sem̄ quoniam
dixerat omnia quecūq; audiui a patre meo nota
fecit uobis. At inquit multa habeo uobis dicere
sed non potestis illa portare modo. Cum enim ue
nerit ille sp̄s ueritatis ille uos docebit omnem uer
tatem. Numquid sed dñs inferiori scientie uo
lebat intellegi aut minus aliquid quam sp̄m sc̄m
a patre didicisse. Cū ipse sit ueritas & nihil
pater dicere nihil sp̄s possit docere sine uerbo
• ideoq; sit dictum: De meo accipiet quod quod
accepit dante dā & filius. Non itaq; alia
erat insinuanda ueritas n̄ & alia predicanda
doctrina: Sed oportebat capacitatem

eorum quid ocebantur augeri & multiplicari
 constantiā illius. Caritatis que omnem formidi
 nem foras mitteret & furorem psequentium
 non timeret. Quod utiq; apostoli posteaquam
 noua quam scī sps abundantiasunt repl& arden
 tius uelle & efficacius posse coeperunt. Proficien
 tes a preceptorum scientia ad tollerantiā passio
 nū ut sub nulla iam tempestate trepidantes fluc
 tusscī & elationes mundi fide supgrediente
 calarent. Et morte contempta omnib; gentib;
 euangelū ueritatis inferrent. quod uero addi
 dit dñs dicens quecūq; audierit loquitur & fu
 tura adnuntiabit uobis. Non segni intel
 lectu dit n& transitorio accipiamus auditu.
 Preter enim alias ueritatis locutiones quib;
 manicheorum confutatur impi&as. Hac
 aptissime sententia totum sacrilege falsita
 tis dogma pster nitur. Cuius discipuli ut
 magnum quen dā atq; sublimem sequi uide
 rentur auctore. In magistro suo manifestū
 aparuisse spm crediderunt. Promissūq;

ad nō para dēum non prius uenisse quam
hic infelicium deceptor oritur. In quō ita
sp̄s dī manserit ut non aliud fuerit manes ipse quā
sp̄s. Qui ministeriū corporee uocis & lingue disci-
pulos suos in omne induceret ueritate. & nunquā
cognita p̄dicatorum secreta referat. Quod
quā falsum quā questu amum ipsa euangelice
predicationis declarat auctoritas. Manes igit̄
minister falsitatis diabolice & conditor sup̄sticio-
nis obscene eotempore damnandus innotuit quo
propter resurrectionem dñi ducentesimus & sex-
agesimus annus implētus est p̄bo imperatore & pau-
lino consulibus cū octaua iam in xp̄ianos p̄secutio
deseruit & innumera martirū milia ipsi suis
uictoris p̄bauissent implētū ēē quod dñs p̄miserat
dicens. Cū autē tradent uos in conciliis nolite cogi-
tare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enī
uobis in illa hora quid loquamini. Non enī uos estis
qui loquamini sed sp̄s patris uestri qui loquitur
in uobis. Non ergo potuit promissio dñi per
tota & atū inter ualla differri nec ille sp̄s

ueritatis quem mundus non accepit impiorum.
 In septiformem illam donorum suorum continuit
 largitatem. Ut toto aedificie generationes
 sua inspiratione fraudare dona prodigiosus tur-
 pium mendaciorum signifer nasceretur. Qui
 repletus spiritu diaboli spiritu resistit christi. & cum
 sancti dei hoc paradoxo doctrina contulerit ut futu-
 ra predicarent hinc nefas sitatis eius ipse rerum
 processus argueret sacrilegaram imprudentiam
 fabularum imprudentis reorsit aedifices. Et
 quasi nihil nos desempiternitate creatoris
 nihil de ordine creature in uniuersum lex sacra
 & prophetia diuinitus inspirata docuisset.
 in contumelia dei & in omnium bene condita-
 rum iniuriam naturarum compugnancia menda-
 ciorum monstra contexuit. Quibus tan-
 dem suas insinuaturus insanias nisi multum
 insipientibus & nimium alumine ueritatis auer-
 sis. Quis uel pignorantiae cecitatem siue op-
 turpitudinis appetitum ad illa non sacra
 sed execrabilia perueniunt. Quae propter

communem uerecundiam non sunt sermone pro
mendacumiam habundantis. sime ipsorum sint
confessione patefacta. Mulier gorm dit sua
d& quod ante impi&atis auctorem s& sps ali
qua ex parte dignatus sit. Nihil ad istum pror
sus de illa uirtute puenit quem a& desie sua xpr
pmisit & misit. Dicente eni beato apostolo
ioh nondum eni erat sps datus quia ihs nondum
erat clarificatus. Dni ascensio danti sps fuit
ratio quem ille necesse est ut neg& datu quia ad
concessum paterne dextere. ueru in xpo homi
nem negat ee pue& tum. Nos aute dit ad beata
& ermitate & anime & carnis p generationem
sci sps adoptati sacratissimu diei istius festum
rationabili obsequio caelebremus confitentes
cu beato paulo apostolo quod dns ihs ascendens
in altum capti ua dux captiuitate dedit dona
hominib; Ut euangeliu di p omne humane
uocis gloquiū p di& & omnis lingua confite
atur quia dns ihs in gloria est di patris. Ad
presentem au sollempnitatem dit & iam

illa nobis est adicienda deuotio. Ut ieiuniū
 quod ex apostolica subsequit celebremus. Quia
 & in hoc inter magna sc̄i sp̄s dona numerandū est.
 Quod aduersum concupiscentias carnis & insi-
 dias diaboli ieiuniorum nobis sunt conlocata pre-
 sidia. Quibus omnes temptationes dō adiuuante
 uincamus. Quarta igitur & sexta feria ieiua-
 nemus sabbatū autē apud beatū p̄t̄rum apos-
 tolum uigilias celebremus. Patrocinate
 eodem orationib; ut in omnibus misericordiā
 dī obtinere mereamur p̄ xp̄m dñm.

ITEM ALIA DE PENTECOSTE.

Hodiernam dilectissimi festiuitatem toto
 terrarū orbe uenerabilem ille sc̄i sp̄s conse-
 crauit aduentus quod post resurrectionem dñi
 quinquagesimo die in apostolos populūque cre-
 dentium sperabatur influxit. Sperabatur
 quia illum dñs ih̄s spondenerat ad futuram non
 ut tunc primum sc̄orū eē habitator inciperet
 sed ut sacra sibi p̄t̄ora & feruentius accen-
 deret & copiosius mundaret. Cumulans

suadona non inchoans. N& ideo nouus opere
qui adior largitate; Numquam enim ab om
nipotentia patris & filii & sp̄s sc̄i est discreta
maiestas. Et quicquid in dispositione omniū
rerum agit diuina moderatio ex totius uenit pu
dencia trinitatis una est ibi benignitas misericor
die una est censura iusticie. N& aliquid est in
actione diuisum ubi nihil est in uoluntate diuer
sum. Que ergo in luminat pater in luminat filius
in luminat sp̄s sc̄i. Cumque alia sit p̄sona mis
si alia mittentis alia p̄mittentis simul nobis & u
nitas manifestatur & trinitas. Necessaria ha
bens aequalitatem & non recipiens solitudine
& eius substantie & non eiusdem intellegat̄
eē p̄sone. Quo ergo salua cooperatione inse
parabilis deitatis quedam pater quedam filius que
dam p̄prie sp̄s sc̄i exsequitur nr̄e redemptionis
dispositio nr̄e salutis est ratio. Si enim homo
ad imaginē & similitudinem d̄i factus in suae
naturae honore mansisset & nō diabolica frau
de deceptus a lege sibi posita p̄concupiscentia

deuiasset creator mundi creatura non fieret
 neq. aut sempiternus temporalitatem subiret
 aut equalis dō patri filius dī formā serui & simi-
 litudinem p̄c̄i carnis assumeret. Sed quia
 inuidia diaboli mors introibit in orbem terrarū
 & aliter solui captiuitas humana non potuit nisi
 causam nr̄am ille susciperet & qui sine maiestatis
 damno & uerus homo fieret & solus p̄c̄i contra-
 giū non haberet. Diuisit sibi opus nr̄ae repa-
 rationis misericor die trinitatis ut pater p̄piciaret & fili-
 us p̄pitiaret & sp̄s sc̄i igniret. Oportebat enim
 ut & iam saluandi aliquid p̄ se agerent & conuer-
 sis ad redemptorem cordibus ab inimici domina-
 tione discesserent. Quō sicut apostolus ait
 misit d̄s sp̄m filii in corda nr̄a clamantē abba p̄tri.
 Ubi autē sp̄s d̄ni ibi libertas & nemo potest dicere
 d̄nm ih̄m nisi in sp̄s sc̄o. Surgitur duce gratia
 dit fideliter sapienter que noscimus quid patri
 quid filio quid sp̄i sc̄o in separatione nr̄a p̄p̄riū
 quid ue communesit ea que p̄ nobis humiliter
 & corporaliter gestasunt in ap̄cul dubio suscipie-
 mus

ut nihil indignū deūna atq; eadem trinitatis glo
ria sentiamus. Quamuis enim nullamens adco
gitandum de dō nulla ad loquendum lingua suf
ficiat. Tamen quantum cumque illud est qđ
humano intell&tu de essentia paterne deitatis
adtingitur. nisi unum atq; idem est cū uel deum
genito eius uel de spū scō cogitatur. Non pie
rapitur sed nimis carnaliter caligatur. & ipsū
quod de patre congruenter sentiri uidebatur
amittitur quia d&ota trinitate receditur si uerū
unitas non tenet. Nulla autē ratiōe uere
est unā quod aliqua est inaequalitate diuersū.
Cum ergo ad confitendū patrē & filium & spm
scm aciem mentis intendimus pcul ab animo
formas uisibiliū rerum & aetates naturarū
tēporaliū pcul corpora locorū & loca corpo
rum repellamus. Discedat a corde quod
spatio extenditur quod fide concluditur.
Et quicquid n& semp ubiq; n& totum est co
gitatio de trinitatis deitate concepta nihil per
distantiam intellegat nihil pgradus querat

Ac si quid dignū dō senserit nulli hoc ubi
 audeat negare p̄sone. Tamquam honorifi-
 centius patri ad scribat quod filio sp̄iū quē non
 tribuat. Non est p̄d̄as uni genito preferre
 genitorem filii contumelia patris iniuria est.
 Quod uni demit̄ utrique d̄rahitur. Nam
 cū illis & sempiterna sit communis & deitas
 n̄e omnipotens pater n̄e commutabilis pater
 aestimatur. Sicut minorem se genuit aut que-
 n̄ habuit habendo p̄ficit. Dicit quidem disci-
 pulis suis dñr̄ ih̄s sicut euangelica lectione
 recitatū est si diligeritis me gauderitis. Sed
 hoc ille aures que sepius audierunt ego & pater
 unū sumus & qui me uidit uidit & patrem sine
 differentia deitatis accipiunt. N̄e de illa
 hoc essentia intellegunt quā sempiterna m
 cū patre & eiusdem naturae eē nouerunt
 Commendatur ergo apostoli in car natione uer-
 bi humana p̄d̄ctio & quid enuntiato sibi dñi
 turbantur abscessu honoris sui incitantur augm̄
 to. Si diligeritis me inquit gauder̄is quia uocdo

ad patrem. Hoc est si p̄ se & conscientia uideret
quid uobis gloriae conferatur p̄ hoc quod ex dō patre
genitus & iam ex homine matre sum natus. Quod
dñs aeternū unus uoluit eē mortaliū quod ui
sibilem me inuisibilis p̄buit quod formā serui
informā serui sempiternus accepi. Gaudere
tis quia uado ad patrē. Nobis enim h̄c prestata
ascensio & sup̄ omnes caelos ad patris dexteram
conlocanda ur̄a in me humilitas eleuatur. Ego
enim qui hoc sum cum patre quod pater est indiui
dus cum genitore p̄maneo. Et sic ab illo aduen
iens non recedo quem ammodum & uos ad illū
rediens non relinquo. Gaudere ergo quia uado
ad patrem qui maior me est. Uniueni & uos
mihī & factū sū filius hominis ut uos filii dī eē
possētis. Unde licet unus in utroq; sum tamen
quod uobis conformor patre sū minor. Quod
aū a patre non diuidor & iam ipse me maior
sum. Natura itaq; quem maior est patre ua
dat ad patrē & ibi sit caro ubi semp̄ est
uerbum. & una ad eadē siḡ catholice

fides quē scdm̄ humanitatem non diffidē²
 minorem scdm̄ deitatem credat aequalem.
 Contemnatur igitur dit herēice impietatis
 una & caeca uersutia quae sibi huius sententiae
 secura interpretatione blanditur. Haec dices
 te dno omnia quae habet pater meae sunt non in-
 tellegit scilicet patri denegare quicquid aude & filio
 denegare. & ita in his qui humanas sunt
 desibit. Ut patet quod ideo unigenito pater
 na defuerint quia nra suscepit. Non minu-
 it in dno misericordiae potestatem nec dilate
 reconciliatio creaturae sempiternae defecit
 gloriae. Quae habet pater habet filius & quae
 habet pater & filius habet & sps scs. qui tota
 trinitas deus est. Hanc autem fidem nra
 sapientia repperit nec opprimo humana psum-
 sit. Sed ipse unigenitus docuit ipse sps scs
 docuit de quo nihil est aliter quam de patre & fi-
 lio sentiendum; Quae licet non sit pater
 nra sit filius non tamen est a patre & filio que
 diuisus. & sicut ppatetate in trinitate

persona ita unam habet in patris & filii deitatis
substantiam, Omnia implentem omnia continen-
tem & cum patre & filio uniuersa moderante.

ITEM ALIA DE PENTE COSTEN.

Hodier nam die festiuitatem de descensione
sai sps consecrata sequitur ut notis sollempne
ieiuniu quod animis corporibus que curandis
salubriter institutu deuota nobis est obseruan-
tia celebrandum. Rept& is nam que apos-
tolis uirtute promissa & in corda eoru spu ue-
ritatis ingresso non abiigimus inter cetera caele-
stis sacramenta doctrine hanc spiritualis
continentiae discipline de para d& i magiste-
rio primitus fuisse conceptam. Ut scifitate
ieiunio mentes conferentes sibi carismatib;
fierent aptiores. Ad erat quidem xpi dis-
cipulis p uictio omnipotentis auxilii & prin-
cipib; nascentis a ecclesiae tota patris filiiq;
diuinitas in presentia sui sps psidebat. Sed
contra instantes imp& us psequentiu contra
minaces fremitus impioru non corporis forta

tudine nō carnis erat saturitate certandū
 Cū hoc maxime hominū interiora corrū
 pat quod exteriora delētat & tanto fid
 rationalis anima purgator quanto fuerit
 substantia carnis afflictior. Huius itaq; doc
 tores qui ex exemplis & traditionibus suis om
 nis ecclesiae filios inuenerunt trōciniam
 militie xp̄i ane sc̄is ieiuniis inchoarunt. Et
 contra spirituales nequitias bellaturi absti
 nentiae arma caperent. Quibus uitiorū
 incētia truncarent. Inuisibiles enim ad
 uersarij & incorporeales hostes non erunt con
 trinos ualidi si nullis carnalibus desideris
 fuerimus immersi. Cupiditas quidem nocen
 di intemptatore pp̄ua est. sed inermis
 atq; inefficax erit nihil in nob̄ unde contra
 nos pugnat inuenit. Quis autē hac fragi
 li carne circūdatus & in isto mortis corpore
 constitutus. Quamquam multum ualde que
 pfecerit. Ita iā de sua pf̄ctione securus
 sit ut ab omniū se inlecebrarū periculo credat

alienū. Donc licet sc̄is suis cottidianam
gratia diuina uictoriā non aufert tamen
materiam dimicandi. Quia & hoc ipsum
de misericordia presentis est quia naturae muta-
bili ne de confecta p̄lio sup̄bit & semp̄ uoluit
sup̄eē quod uincere. Igitur propt̄ sc̄a el̄
cie dies quos in honorem dñi a mortis resur-
gentis ac deinde in caelos ascendentes exegi-
mus. Propter que praep̄tū sc̄i sp̄s donū salubr̄
ter & necessariae consuetudo est ordinata ieu-
niū ut siquid forte inter ipsa festiuitatis gaudia
neglegens libertas & licentia immoderata p̄-
sumpsit hoc religiosae abstinētiaē censura
castigē. Que ob hoc quoque studio siue exsequē-
da est ut illi in nobis que hac die ad ecclesie diui-
nitus sunt conlata p̄tineant templū enī fac-
ti sp̄s sc̄i & maiora quā unquā copia diuini
fluminis irrigati. Nullis debemus concu-
piscētis uinci nullis uirtus possideri ut uir-
tutis habitaculum nulla sit contaminatione
pollutum. Quo utiq; regente atq; adiuuante

In omnibus optinere possibile est. Si ieiunii
 purificationem hac misericordia largitatem stu-
 deamus & peccatorum sordibus liberi & caritatis
 fructibus esse fecundi. Quicquid enim pauperum
 incurationes debiliū in precia captiuorū & inque-
 lib & operari & atis impenditur non minuitur sed
 augetur. Neque unquam apud deum perire poterit
 quod fidelis benignitas erogauit. Quicquid cui
 quod tribuit sibi recondit ad premium. Beati enim
 misericordes quō ipsorum miserebitur deus. Neque de
 licitorū memoria erit ubi testimonium pietatis
 ad fuerit. Quarta igitur & sexta feria ieiun-
 nemus sabbato autē apud beatissimū patrem uigi-
 lias celebremus. Cuius nos orationibus & abspi-
 ritibus inimicis & corporeis hostibus confidimus
 liberari. Per christum dominum nostrum ihesum christum.
 EXPLICIT. INCIPIT AD POPULUM.

Religiosam deuotionem dicit quam ob diem
 castigationis & liberationis nostrae cunctus
 fidelium populus ad agendas deo gratias
 confluebat poene ab omnibus proxime fuisse.